

Підсвітка з ЄС: чи вдається Україні реформувати власну енергетику

МАРИНА ГРИЩИШИНА, радник Sayenko Kharenko

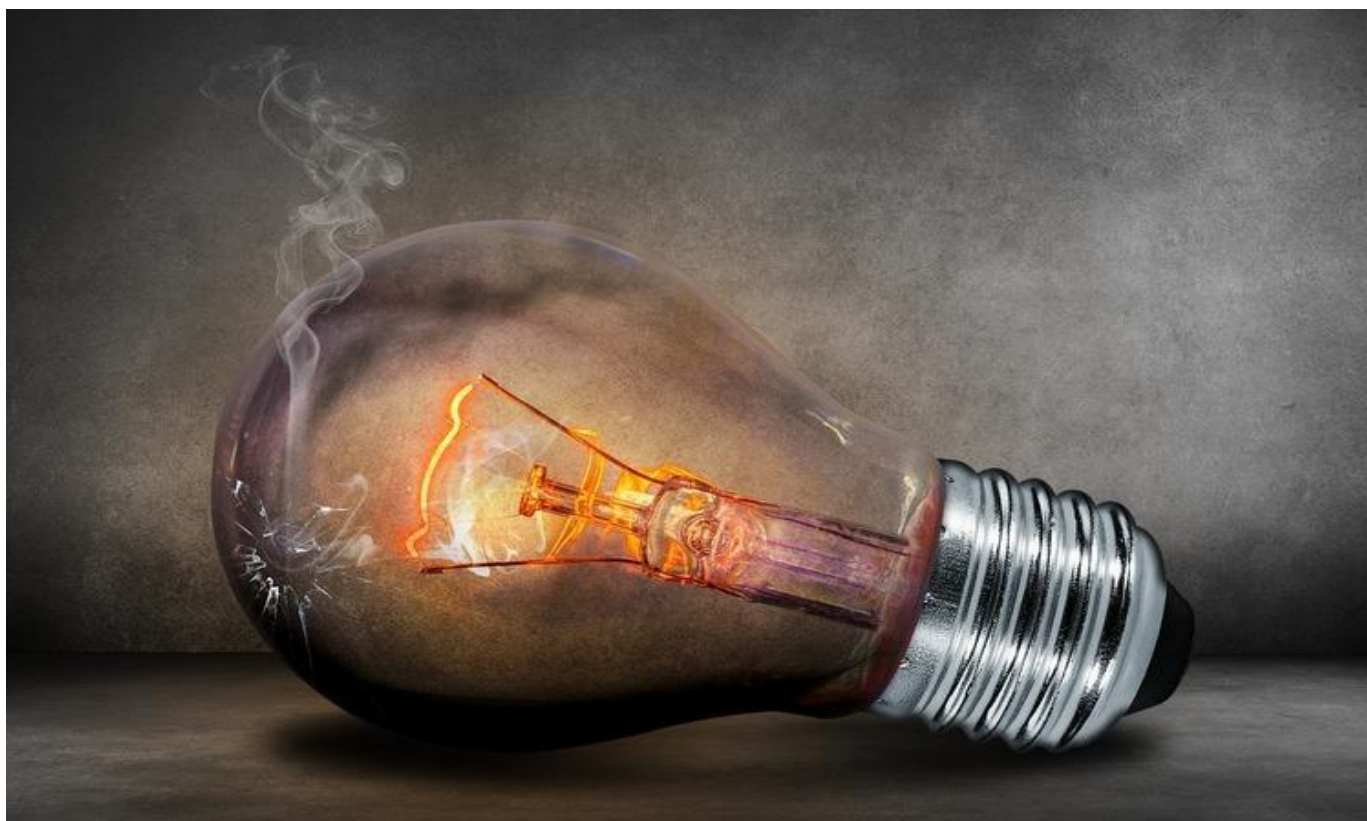

Фото: pixabay

31 жовтня 2018 року Секретаріат Енергетичного Співтовариства опублікував Щорічний звіт щодо імплементації законодавства («Звіт») у країнах – учасницях Енергетичного Співтовариства. Звіт, зокрема, містить висновки щодо впровадження законодавчих змін в енергетичному секторі України. Докладніше про те, що зазначається у документі стосовно України, спеціально для *Mind* розповідає **Марина Гріцишина**, радник Sayenko Kharenko.

15 грудня 2010 року Україна ратифікувала протокол про приєднання до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства. Для нашої країни цей документ набрав чинності з 1 лютого 2011 року. Відтоді Україна стала учасником цієї спільноти та взяла на себе зобов'язання щодо імплементації певного переліку законодавчих актів ЄС. 31

жовтня 2018 року Секретаріат Енергетичного Співтовариства опублікував щорічний Звіт щодо імплементації законодавства у дев'яти країнах-учасниках. У [прес-релізі](#) до публікації Звіту зазначається, що значний прогрес у імплементації та середній показник імплементації по дев'яти країнах складає близько 43%. При цьому у самому [Звіті](#) зазначається, що 100% імплементації – це лише теоретична мета, оскільки дослідження показало, що багато країн впровадило певні загальні елементи законодавчих актів.

Що таке Енергетичне Співтовариство? [Енергетичне Співтовариство](#) – це міжнародна організація, створена на підставі Договору про його заснування, укладеного у жовтні 2005 року. Наразі до складу Співтовариства входять країни ЄС та дев'ять інших країн-учасниць: Албанія, Боснія та Герцеговина, Грузія, Косово, Македонія, Молдова, Чорногорія, Сербія та Україна. Головною метою створення цієї організації було розширення внутрішнього енергетичного ринку на сусідні країни шляхом «[створення регуляторної та ринкової основи](#) для залучення інвестицій заради стабільного та постійного постачання електричної енергії».

Які головні досягнення України? Основними досягненнями України за 2018 рік відповідно до Звіту можна зазначити наступні:

- **Прийняте вторинне законодавство для нового ринку електричної енергії.** Зокрема, у 2018 році були затверджені Правила ринку, Правила ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку, кодекси систем передачі та розподілу електроенергії, а також Кодекс комерційного обліку e/e.
- **Розвиток ринку ЕСКО.** Ринок енергетичних послуг в Україні є найбільш розвинутим серед інших країн-учасниць Співтовариства. Зокрема, після прийняття закону «Про публічні закупівлі» були усунуті регуляторні бар'єри на ньому.
- **Вдосконалення оцінки впливу на довкілля («ОВД»).** Україною були прийняті до уваги рекомендації попереднього Звіту та створений [єдиний національний реєстр ОВД](#). Проте очікуються певні труднощі під час виконання нового порядку щодо ОВД у зв'язку із браком фінансування та механізмів контролю якості.

Над чим ще потрібно працювати? До важливих завдань з реформування енергетичного сектору України, що повинні бути завершені найближчим часом, можна віднести:

- **Корпоратизація НЕК «Укренерго» та розділення обленерго.** Корпоратизація здійснюється шляхом перетворення НЕК «Укренерго» на акціонерне товариство. Для здійснення корпоратизації [наказом Міністерства енергетики від 19 жовтня 2018 року](#)

[№ 520](#) була сформована наглядова рада ДП «НЕК «Укренерго». Проте у процесі корпоратизації виникли певні [питання щодо інвентаризації та оцінки майна](#) НЕК «Укренерго». Однією з умов впровадження нового ринку електричної енергії є також розділення кожного обленерго на дві компанії – оператора розподілу електроенергії та енергопостачальну компанію. Без корпоратизації НЕК «Укренерго» та розділення обленерго неможливе впровадження реформ ринку електроенергії, тому ці зміни повинні мати найвищий пріоритет в Україні, зазначається у Звіті.

- **Відокремлення оператора газотранспортної системи (анбандлінг).** Процес анбандлінгу «Укртрансгазу» від «Нафтогазу» відбувається без певного прогресу. Суттєвим результатом було створення [ПАТ «Магістральні газопроводи України»](#) (МГУ), яка відповідатиме за забезпечення транспортування природного газу. Проте, наразі для МГУ була лише створена наглядова рада.
- **Запровадження аукціонів для виробників енергії із відновлюваних джерел («ВДЕ»).** Україна знаходиться в процесі реформування схеми підтримки ВДЕ, заснованої на «зеленому» тарифі. Зокрема, для нових виробників ВДЕ планується введення механізму аукціонів з підтримкою у формі надбавки до ринкової вартості електроенергії. Внесення відповідних змін у законодавство для впровадження аукціонів очікується протягом наступного року.

Що не було зроблено? Незважаючи на певні досягнення в реформуванні енергетичного сектору в Україні, є певні прогалини, а саме:

- **Перегляд Національного плану дій з відновлюваної енергетики.** У зв'язку із низькою часткою електроенергії, виробленої з ВДЕ, у загальній структурі енергоспоживання, Україні потрібно було надати до 30 червня 2018 року Раді міністрів Енергетичного Співтовариства переглянутий Національний план дій. Проте цього зроблено не було.
- **Підготовка Національної програми з енергетики та клімату (NECP's).** Україна офіційно ще не організувала робочу групу для підготовки [Національної програми з енергетики та клімату](#). Підготовча робота щодо аналітичних та технічних аспектів планується з кінця 2018 року.
- **Реалізація інфраструктурних проектів.** Компетентні органи державної влади повинні забезпечити регуляторну базу для впровадження проектів спільного інтересу Енергетичного Співтовариства (RECI/PMI) та проектів спільного інтересу

Східного Партнерства (PEPI). Наприклад, має бути опублікована методологія та критерії оцінки інвестицій в електричні та газові проекти.

Ознайомлення зі Звітом – це завжди можливість зробити висновки щодо головних досягнень і прогресу у певних питаннях, а також щодо подальших планів у реформуванні енергетичного сектору України. Важливо, що незважаючи на певні труднощі, відбувається багато змін у цьому секторі, що наближує енергоринок України до стандартів ринку ЄС.